krutihlav obecný

smil písečný

modrásek vikvicový

užovka hladká

V roce 2014 vydal spolek
Boskovštejn-místo pro život
Boskovštejn 98, 671 54 Hostim
www.boskovstejn.cz
tel.: 604 157 350

Redakce: Kateřina Feikusová

Foto: Václav Křivan, Kateřina Feikusová

Grafické zpracování a tisk: Legraf s.r.o.

Náklad 500 výtisků zdarma

Realizováno v rámci programu rozvoje pozemkových spolků Českého svazu ochránců přírody s grantovou podporou Ministerstva životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanovisko MŽP.

český svaz ochránců přírody

http://pozemkovespolky.csop.cz

Pozemkový spolek

KVĚTOKRAS

CO JE TO POZEMKOVÝ SPOLEK?

Pozemkový spolek v našem právním pojetí není samostatnou právnickou osobou, ale funkcí, kterou vykonává dobrovolná nestátní nezisková organizace zabývající se ochranou přírodního a kulturního dědictví na základě dlouhodobých práv (písemný souhlas, dohoda o spolupráci, nájem, věcné břemeno) k zájmovým pozemkům či objektům. Vlastnické vztahy jsou alfou a omegou praktické činnosti PS. Jakou máte jistotu, že léta péče věnovaná mokřadní louce se vstavači, obojživelníky a hojným ptačím osazenstvem nevezmou za své, protože se majitel pozemku rozhodne „neproduktivní bažinu“ prodat na stavební parcely?

Svoji činnost zaměřují pozemkové spolky hlavně na péči o přírodně cenné plochy (státem chráněné i nechráněné), ale pečují také o památné stromy, historické parky či o kulturní památky. Důležitou částí jejich činnosti je také vytváření prvků územního systému ekologické stability či navracení přírody do míst, odkud byla v minulosti vytlačena. Práce pozemkových spolků je založena na spolupráci s vlastníky, ať už se jedná o občany, obce, podnikatelské subjekty nebo státní orgány a instituce.

Hnutí pozemkových spolků v České republice zastřešuje a koordinuje Český svaz ochránců přírody (ČSOP), který současně vykonává funkci Národního pozemkového spolku. ČSOP je největší nezisková nevládní organizace v ČR, zabývající se ochranou přírody a krajiny. Byla založena v roce 1979, dnes má více než 7000 členů v 350 základních organizacích.

V České republice působí v současné době na šest desítek pozemkových spolků a pečují o více jak 550 zajímavých přírodních lokalit o celkové výměře přes 3000 ha a o několik památkových objektů. Aktuální seznam akreditovaných pozemkových spolků naleznete na http://pozemkovespolky.csop.cz.

POZEMKOVÝ SPOLEK KVĚTOKRAS

Pozemkový spolek (PS) Květokras byl založen místním spolkem „Boskovštejn-místo pro život" a akreditován Národní radou pozemkových spolků v březnu 2014. Náplní PS Květokras je péče o přírodně cenné lokality v Boskovštejně u Jevišovic (okr. Znojmo) a nejbližším okolí. Od roku 2014 má PS Květokras smluvní vztah k prvním 4 pozemkům o rozloze 1 ha v lokalitě Žaludka. Dále má PS Květokras v plánu získat smluvní vztah k dalším 2 lokalitám v majetku obce o rozloze 6 ha, Měchounčnému kopci a Třešňovému sadu, o které pečuje již od roku 2012 společně se ZO ČSOP Kněžice. Součástí práce PS Květokras je rovněž prezentace filozofie pozemkových spolků a svých aktivity na veřejnosti.

Žaludka (parcely 146/3, 656/2, 657, 656/1) navazuje bezprostředně na zástavbu obce Boskovštejn na jejím severovýchodním okraji a představuje přechod mezi intravilánem obce a volnou krajinou. Tento 1 ha rozlehlý prostor je vstupem do stoletého třešňového sadu a společně se sadem tvoří 2 ha mozaiku přírodě cenných ploch. V lokalitě Žaludka jde o suchou louku s teplomilným společenstvem kostřavových trávníků (křivatec luční, pupava bezlodyžná) s výskytem modráska vikvicového nebo modráska černolemého s roztroušenými ovocnými stromy, v degradovanější části lokality se jedná o bezovou stráň a podmáčenou loučku s bodláky. Lokalita byla poslední dva roky v péči místních občanů a práce spočívaly v ručním kosení degradovaných ploch a pastvě koní. Péče PS Květokras od roku 2014 zahrnuje ruční kosení (1000 m^2) a pastvu ovcí (9000 m^2). Kosení provádíme křovinořezem, pokosená biomasa není využitelná pro chov hospodářských zvířat, proto je spálena nebo uložena do hadníku.

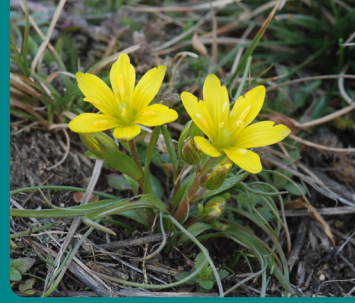

Měchounčný kopec (parcely 207/1, 207/2, 204/9) je 5 ha rozsáhlá a mimořádně zachovalá lesostep vzdálená 1,5 km jihozápadně od obce a představuje nejrozsáhlejší pozůstatek společenstev suchých trávníků v údolí řeky Jevišovky. Lesostep je významná svým výskytem ohrožených druhů rostlin (smil písečný, křivatec český, v minulosti koniklec velkokvětý, pravděpodobně kociánek dvoudomý) a živočichů (otakárek ovocný, okáč kostřavový, saranče *Stenobothrus nigromaculatus*, běžník vřesovištní nebo krasec měďák) vázaných na xerotermní biotopy. Péče o tuto lokalitu spočívá v postupné redukci vzrostlých borovic a křovin a pravidelné pastvě ovcí. Pastva ovcí je realizována sezónně pomocí mobilních elektrických ohradníků. V roce 2012 byl na této lokalitě proveden inventarizační průzkum motýlů, pavouků, rovnokřídlých a epigeických druhů brouků.

Třešňový sad (parcely 658, 643/3) o rozloze 1 ha je téměř stoletý, dnes již nepravidelný porost max. 10 starých rozpadajících se třešní (mnohem rozlehlejší sad čítal kdysi stovky stromů) doplněný několika vysázenými ovocnými stromy jiného druhu, ohraničený kamennou zídkou z jedné strany, hustým lemem z hlohů, babyk a šípků na druhé straně a dubohabřinou z ostatních stran. Mrtvé dřevo zůstává na místě, neboť sad se nachází ve svažitém terénu nad skalami lemující pravý břeh řeky Jevišovky. Sad je útočištěm především xylofágních druhů brouků (krasec třešňový – dříve květokras třešňový, tesařík bukový) a dutinových ptáků (krutihlav obecný, strakapoud prostřední). Během dvou let péče o obecní sad byly odstraněny nálety dřevin, ošetřeny staré stromy, zbudováno broukoviště z mrtvého dřeva a hadník, dosázeno 20 ks mladých třešní a zahájena pastva ovcí. Péče i nadále bude spočívat v pastvě ovcí a mozaikovitém kosení.